

Q&A – Hoe doet iedereen dat in de WOC?

Is er een blauwdruk voor een WOC?

Nee helaas niet. Iedere organisatie heeft wat anders nodig. Maar er zijn uiteraard veel gemene delers. Een goede basis voor het ontwerp van een WOC vind je bij 'Startdocumenten'. En lees uiteraard verder voor inspiratie.

Is er wel een gouden tip?

Ja, meerdere zelfs:

1. Een WOC is geen doel maar een middel. Hou goed voor ogen welk doel je als organisatie voor ogen hebt, en hoe de WOC daarbij kan helpen.
2. Deel je ervaring met WOC'ers uit andere instellingen.
3. Een WOC kan helpen om het kenniswiel in je organisatie te draaien (zie verderop). Breng in kaart waar de knelpunten zitten in je organisatie, of wat juist al heel goed gaat, en begin daar waar je de meeste kansen ziet.

Hieronder worden ze verder toegelicht:

Tip 1: Waarom een WOC?

Dat kan dus voor elke organisatie verschillen. Welk doel wil je bereiken als organisatie? Algemeen gezien formuleert het UNO-UMCG het doel van de WOC als volgt: Van verschillende kanten komt nieuwe kennis de zorgorganisatie binnen. Om ervoor te zorgen dat die kennis de juiste plek bereikt is een heldere infrastructuur van groot belang, met de kenniscommissie als spin in het web.

Binnen Noorderboog formuleerden we het doel van de WOC zo: Het klimaat van 'onderzoeken, leren en verbeteren' bevorderen en faciliteren om zo zorg op het niveau van de meest recente kennis te bieden.

Tip 2: Wat levert het ontmoeten van mede-WOC'ers op?

Sinds de UNO-UMCG Inspiratiedag organiseren we ontmoetingen van WOC'ers. In 2022 zijn dat terugkerende digitale Vraag-Maar-Raak-Sessies waarin WOC'ers ervaringen met elkaar delen. Dit levert bij iedereen heel veel inspiratie op. Het blijkt heel fijn om even met medestanders onder elkaar te zijn. Te weten dat iedereen tegen dezelfde dingen aanloopt. En dat sommigen daar al wél een goede oplossing voor hebben gevonden. En dat iedereen op een eigen manier bevlogen is om in de organisatie het vragen stellen en onderzoeken voor het voetlicht te brengen. Daar kan je veel van leren. Als je al een bestendige commissie hebt, maar ook als je nog niet echt weet waar je moet beginnen.

Tip 3: Houd je bezig met de stappen van het kenniswiel

Het verbeteren van zorg (en vele andere processen) verloopt cyclisch. Binnen het onderzoek is het kenniswiel, of de kenniscirkel een belangrijke visualisatie van de te doorlopen stappen. Hieronder wordt wat dieper ingegaan op de 4 stappen en welke rol je als WOC hierin kan spelen: Vraag – Onderzoek – Kennis – Implementatie.

Het kenniswiel wordt hieronder per stap beschreven:

Stap: (onderzoeks)Vraag ophalen en de rol van de WOC

Als WOC kun je een centrale rol spelen in het ophalen of uitzetten van de vragen in de organisatie. Hoe zorg je dat die vragen bij de WOC terecht komen. Of nog meer aan de bron: hoe zorg je dat de vraag daadwerkelijk gesteld wordt? Hiervoor is het ook van belang dat je het “leven lang leren” in je instelling stimuleert. Wil iedereen wel verandering?

Je kan uiteraard ook focus leggen op wat goed gaat, en bevragen hoe je daar op andere locaties meer gebruik van kan maken.

Er zijn dus legio mogelijkheden om vragen op te halen. Welke vraag moet er door middel van onderzoek beantwoord worden? Of kun je de vragsteller al direct naar de goede kennisbron verwijzen?

Stap: (praktijk)Onderzoek doen en de rol van de WOC

In deze stap kan je denken aan het creëren van overzicht van alle onderzoeken die op al je locaties plaatsvinden. Of het triëren van uitgezette onderzoeksvragen van binnen of buiten je organisatie (door UNO-UMCG of andere gremia). Je kan ook het uitvoeren van onderzoek faciliteren binnen je organisatie. Bv door stagebegeleiders te trainen, aanspreekpunten voor externe (UNO-UMCG) onderzoekers aan te wijzen, of uren die zorgmedewerkers inzetten voor onderzoek apart in te boeken.

Stap: Kennisdeling en de rol van de WOC

Er is een ongelofelijke hoeveelheid kennis, en die groeit elke dag. Kennis binnen je organisatie (uit uitgevoerd onderzoek) kun je voor het voetlicht brengen met bv webinars, een plek op het intranet, of een fysiek kennisplein. Vergeet hierin ook niet het belang van focussen en schiften in kennisthema's. Houd ook rekening met de doelgroep. Een nauwe afstemming met de afdeling communicatie is vooral voor deze stap van belang.

Stap: Implementatie en de rol van de WOC

En vergeet niet dat als de kennis gedeeld is, dit vaak niet vanzelf leidt tot verandering op de werkvloer. Dit onderwerp heeft zeker ook aandacht. Wat doe je binnen de WOC en hoe borg je dat verder in je organisatie? Binnen het UNO-UMCG zijn meerdere implementatie-adviseurs die je daarbij kunnen helpen. Zij sluiten ook aan bij de VraagMaarRaak sessies voor de WOC'ers

Hoe breng je de energie (terug) in je commissie?

Dit is een thema in VraagMaarRaak # 3 – juli 2022

Wat doe je als niemand in je organisatie tijd heeft voor de commissie?

Een veel gehoorde ervaring is dat de WOC commissies reanimaties nodig hebben. Dus ook iedereen die al een commissie heeft, moet wel eens terug om het wiel te (her)uitvinden. Belangrijk is hierbij dat je weer kijkt naar je doel. En wie wil je op de been brengen? Kan je je doel ook juist aan die doelgroep makkelijk uitleggen? Is de energie eruit bij de commissie (heb je het idee als voorzitter overal alleen voor te staan, of raakt de animo voor de vergaderingen zoek?): Organiseer dan een meta-evaluatie.

Wat ook helpt, als niemand meer weet waar hij de (priori)teit vandaan moet halen: Zorg voor focus. Daarmee help je jezelf en je organisatie. Het scala aan mogelijke onderzoeken en bestaande kennis is gigantisch. Help jezelf en de zorgprofessionals een keuze maken.

Wat is je bestaansrecht?

Misschien vraag je je tijdens de meta-evaluatie (zie boven) af, waartoe je er eigenlijk bent als commissie. Zorg dan dat je als commissie aansluit bij de visie van de organisatie. Bevraag je commissie en het MT/bestuur hierop. Meestal heeft het MT/bestuur wel een beleidsvisie op het onderzoek en kennis-thema. Hang het op aan deze kapstok.

Hoe krijg je slagkracht als commissie?

Zorg je dat je als commissie zichtbaar wordt. Enerzijds binnen het management, dus zorg ook dat het MT/bestuur actieve betrokkenheid heeft in de commissie en/of dat het (letterlijk) op de agenda staat bij het MT. En anderzijds naar de professionals, dus zorg dat de afdeling communicatie aanhaakt. En promoot tijdens een interessant moment van kennisdeling ook even je commissie. Laat zien wie dit faciliteert / mogelijk maakt.

Er is geen animo in mijn organisatie voor : kennisdeling / vragen stellen / onderzoek doen. Wat nu?

Bijvoorbeeld, je organiseert een kennis-lunch, maar er kwam niemand. Is het animo dan laag, of waren de drempels te hoog? Ga je doelgroep bevragen! Misschien zit het in organisatorische dingen, zoals de reistijd tussen locaties, het tijdstip dat niet matcht met de primaire zorgtaken, het onderwerp dat niet aanspreekt, of de taal die gesproken wordt. (zie ook tips voor organiseren van een webinar).

En meer praktische tips over bv het ophalen van vragen, inzicht bieden in welk onderzoek er in je organisatie gebeurt en het implementeren van onderzoeksuitkomsten.

Heb je wat praktische tips voor het starten van een commissie?

Wie zitten er in je commissie?

De samenstellingen tussen organisaties zijn zeer wisselend. In de antwoorden hierboven werden al een aantal belangrijke spelers beschreven. Hieronder op een rijtje wie je kan betrekken en aan welk doel van de WOC ze bijdragen:

- MT en/of bestuurslid (borging in de strategie van de organisatie)
- V&V en behandelaars (aansluiten bij doelgroep)
- Communicatie (zichtbaarheid en vindbaarheid van onderzoek(scommissie))
- Praktijkopleider (verbinding met stage(onderzoeks)opdrachten en curriculum)

Maakt het uit hoe je je commissie noemt?

Ja, dat maakt veel uit merken we. Gebruik je het woord wetenschap, dan verlies je mogelijk al een groot deel van je publiek. Want het doet iedereen denken aan academisch (=moeilijk, niet voor mij, onbekend) onderzoek. De meeste zorgmedewerkers zijn meer bekend met praktijkgericht onderzoek of hebben helemaal geen affiniteit met (het woord) onderzoek. Dus onderzoeks- of misschien zelfs kenniscommissie sluit beter aan bij een breder publiek. De commissie houdt zich waarschijnlijk ook niet alleen met (Academisch) onderzoek bezig, maar met alle stappen van het kenniswiel.

Wat zijn voorbeelden van activiteiten van een WOC?

Hieronder volgen enkele voorbeelden die je als WOC kan ondernemen (of elders in je organisatie) – gerangschikt per stap in het kenniswiel:

Onderzoek doen

Onderzoek selecteren

Zowel interne als externe onderzoeksverzoeken komen je organisatie in. Je kunt en wilt niet alle onderzoeken uitvoeren. Je kunt als WOC een centraal orgaan zijn om hierin te selecteren. Het is zuiver en handig om deze selectieprocedure via een bepaald format te doen. Als je de argumenten archiveert, helpt dat ook om tijdens of na afronding van het onderzoek terug te kijken of het oplevert wat je verwacht had. Dit helpt voor een vervolgvraag, maar ook bij de implementatie van de uitkomsten.

Wie is er al aan de slag om als WOC onderzoeken te selecteren via een format? noorderboog, kwadrant, noorderbreedte, tangenborg, zinn.

Voorbeelden van selectie-formats vind je in de toolbox

Tussen de WOCs wordt verschillend gedacht of toetsing van van de kwaliteit van de onderzoeksvraag en ethische aspecten ook bij de beoordeling horen. Onze voorlopige conclusie is dat een vraag vanuit de universiteit al via de metc geweest is, dus dat een vraag vanuit het uno-umcg bv, dit niet nodig is. Bij interne vragen zou wel getoetst moeten worden of ethische toetsing of toevoeging van informed consent bijvoorbeeld plaats moet vinden.

Kennisdeling

Webinar organiseren

- Waarom zo? Digitaal is laagdrempelig, kort = 30 min.
- Hoe? Haal expertise erbij zodat het interessant is. laat het professioneel zijn, bv met een opnamestudio, zet daar wat mensen wel fysiek neer als een panel. Zodat ook dialoog ontstaat. Zoals bij Thematafel XL
- Wat levert het op? Ook nadien nog gesprek hierover. Laat het dus ergens bereikbaar staan voor latere geïnteresseerden. Er kwamen daarna vragen binnen bij de commissie.

Wie is er aan de slag met kennisdeling via een webinar: Zinn, Tangenborg, Kwadrantgroep

(+ UNO-UMCG zelf met Thematafels)

Waar vind ik meer informatie en voorbeelden?

Op de website vind je in de WOC Toolbox handige voorbeelden uit diverse organisaties.

[TOOLBOX WOC | Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde \(huisartsgeneeskunde-umcg.nl\)](https://www.umcg.nl/onderzoek/woc/toolbox)

Een aantal keer per jaar worden Vraag-Maar-Raak sessies georganiseerd voor WOCers. Word je nog niet uitgenodigd, maar wil je wel meer weten? Je bent van harte welkom! Meld je hiervoor aan via w.rietkerk@umcg.nl

Welke vraag wil jij nog beantwoord hebben?

Stel hem tijdens een VraagMaarRaak sessie. Of bevroag je UNO contacten (themagroepleden, implementatiekundigen Henriette of Ivonne) of WOC verbinder Wanda via w.rietkerk@umcg.nl,